

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU**

**MÜLTECİ HAKLARI
ALT KOMİSYONU**

ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

14.04.2016 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

14 Nisan 2016 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
BAŞKAN – Atay USLU (Antalya)
Açılma Saati: 12.34

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hoş geldiniz.

Mülteci Hakları Alt Komisyonu olarak çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bugün öncelikle, isterseniz, bundan sonra nereleri ziyaret edelim... Bu konu çokça gündeme geldi dün, bu konuda bir yol haritası çizelim, ardından da bir konuğumuz var, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği Koordinatörü bize Türkiye’de yaptıkları konusunda bilgiler verecekler.

Şimdi Ayhan Bey’in bir teklifi var, kamplara ve geri gönderme merkezlerine gidelim diyorlar: Mardin’deki kamplar, Midyat, Nusaybin ve Derik; sonra Erzurum Aşkale Geri Gönderme Merkezi, Kumkapı Geri Gönderme Merkezi, Kırklareli Geri Gönderme Merkezine, sivil toplum kuruluşları, Af Örgütü, Mülteci Hakları Derneği, MülteciDer, Mazlumder...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Nedir bunlar Başkanım?

BAŞKAN – Bunları dinleyelim ve buraları ziyaret edelim teklifi var Ayhan Bey’in.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani öncelikle kamplara ve kabul merkezlerine gidiş, ama, hani, eğer bu kuruluşların da çağırılması unutmussa bunları da ekleyelim diyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Benim de önerdiğim bir iki kamp var.

BAŞKAN - Onları da alalım şimdi, karar verelim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Çünkü bizim orada bir kamp taşınma krizi var, onu yerinde görmemiz lazım.

BAŞKAN – Olur, Osmaniye.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Evet.

BAŞKAN – Bence şöyle yapalım, öncelikle İzmir’i mi ziyaret edelim, kampları mı ziyaret edelim onu belirleyelim; istiyorsanız kamp, istiyorsanız İzmir.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani İzmir’deki çalışmayla ilgili somut planınız nedir? Yani kampları biliyoruz, hani nasıl çalışıldığını filan ama ne yapmayı öngörüyorsunuz?

BAŞKAN - İzmir’e şöyle düşünüyoruz: İzmir’e biliyorsunuz belli dönemlerde feribotlarla Suriyeliler ve diğer sığınmacılar getiriliyor. Onlar orada belli bir işleme tabi tutulduktan sonra Türkiye’nin farklı yerlerine gönderiliyor. Hani, o işlemin nasıl yapıldığı... Biz hatta geçebilirsek karşıya geçelim, Yunanistan’a geçelim, bu konuda izin alalım, orayı görelim, hemen çünkü çok yakın düşüncemiz ortaya çıktı. Orayı görelim, sonra onların getiriliş sürecini görelim ve Türkiye’de nasıl olduklarıyla ilgili bir çalışma yapalım. Sürece görelim diye düşünmüştüm.

Aslında yapabilirsek, Yunanistan’a geçip aynı gün, oradaki kampı, durumlarını, oradan Türkiye’ye nasıl geri gönderildiklerini, hangileri gönderiliyor... Şimdi orada çok ciddi şeyler var, sığınmacı hakkı konusunda başvuruların olduğu söyleniyor, bunların alınmadığı söyleniyor, yani işte “İnsanlar o başvuruları yapıyor ama Yunanistan kabul etmiyor.” deniyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sıcak olan gündem bu, kamplar elimizin altında, her zaman gidebiliriz.

BAŞKAN – Tabii, karşıya geçmek ayrı bir süreç bu anlamda. Takdir sizin, Komisyonun yani.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani benim kişisel kanaatim, şu anda elbette ki gündemde olan bu ama buralarla ilgili hem medya ilgisi var hem uluslararası mekanizmalar zaten buraları takip ediyor yani muhtemelen hak ihlali konusunda bu mekanizma daha iyi işliyor yani daha en azından şeffaf işliyor, denetlenebilir bir pozisyon var ama kamplarla ilgili olanın ben daha can yakıcı olduğu düşüncesindeyim.

BAŞKAN - Şimdi, Mardin'deki kampları teklif etmiş Ayhan Bey. Başka teklif var mı arkadaşlar?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Benim kanaatim, Yunanistan'a, karşıya geçip bu sürecin nasıl işlediğini takip etme şansımız olursa, bu süreci öncelikli olarak görmek...

BAŞKAN – İkisini beraber yürütelim o zaman çünkü biri yurt dışı, oradan da zaten Türkiye'ye geçiş kolay olur, sorun olmaz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – İkincisi de ben, bizim, Osmaniye'deki Cevdetiye Türkmen Kampı var, onun taşınmasıyla ilgili ciddi bir hazırlık olduğu söyleniyor, kampta da bir endişe var, oradan aldığım bilgiler, oranın da ziyarete alınmasını istiyorum.

BAŞKAN – Mardin veya Osmaniye, Komisyon olarak karar vereceğiz arkadaşlar. Bunu haftaya planlamaya çalışacağız.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani Başkanım, birlikte belki olabilir. Yani Osmaniye'den oraya gidilebilir ya da Mardin'den Osmaniye çok uzak mesafeler değil. Yani iki günlük bir program olduğunda birlikte olabilir.

BAŞKAN – Gününü belirleyelim; 28-29 şimdilik, yazıyoruz. Tamam, iki kampa gidiyoruz 28-29'unda.

İzmir olursa bu ara, hafta içi de olsa Yunanistan'a gidelim; ola ki ayarladınız onu.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Günübirlik olur o.

BAŞKAN – O geçişlerin olduğu gün olsun istiyoruz biz, yani her zaman karar vermiyorlarmış ona.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Takip edilsin, olduğu gün uygun olanlarla da oraya gidilsin.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz arkadaşlar.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Perşembe, cuma değil mi bu?

BAŞKAN – 28-29... Çalışıyoruz artık. Gelebilenler, bu anlamda katılmak isteyenler katılırlar. Mardin'e gitmişken en az iki tanesini görürüz, belki üçünü de göremeyebiliriz, çok yoğun olabilir yani istediğimiz bir veya iki tanesini görürüz orada, üç tane kamp var diye biliyorum Mardin'de.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Nusaybin'e de uğrayalım oradan gitmişken değil mi? Ne de olsa İnsan Hakları Komisyonuyuz.

AYHAN BİRKAN (Kars) – Nusaybin kampıyla ilgili başka bir iddia var, daha vahim bir durum var yani biz komisyonun çalışmalarını, hukukunu zorlamamak için şey yapmak istemiyoruz ama...

BAŞKAN – Biz kendi konumuza eğilelim, bu konuları üst komisyonda oturur konuşuruz.

AYHAN BİRKAN (Kars) – Bu kampta hiç mülteci olmadığına dair bir iddia var.

BAŞKAN – O konu bizim, tamam, eyvallah ama diğer konuları üst komisyonda konuşalım bence. Biz bu konuya eğilelim, ilk günden itibaren, tabii öyle bir polemik geçti. Bu komisyonun çalışmasını istiyoruz biz AK PARTİ olarak. İstiyoruz hakikaten, yoğun bir şekilde çalışsın. Bu önemli bir gündem. Türkiye için ve dünya için önemli bir sorun kim ne derse desin, dört yıl içerisinde 3 milyon insan bir ülkeden başka bir ülkeye göç ediyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bu İslam konferansı toplantısında bizim bu meseleler gündeme geliyor mu, bilginiz var mı Başkanım?

BAŞKAN – Geliyor, bugün Cumhurbaşkanımız ifade ettiler. “Hiç kimse bununla ilgilenmese bile biz ilgileneceğiz.” dediler.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Arabistan’da var mı sığınmacı, gidiyor mu oraya?

BAŞKAN – Gitmiyorlar, Katar’da yok, Cumhurbaşkanımız söyledi bugün.

Buyurun İbrahim Bey, sizinle başlayalım. Kusura bakmayın biraz uzun sürdü bizim giriş bölümümüz.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğini temsilen buradayız, ben İbrahim Kavlak, Derneğin Genel Koordinatörüyüm.

95 yılında kurulmuş bir derneğiz. Öncelikle kısaca dernek hakkında bilgi verdikten sonra hem Suriyeliler hem de Suriyeli olmayan mültecilerle ilgili genel istatistiki bilgi ve onların karşılaştıkları sıkıntılar ve özellikle de Türkiye Avrupa Birliği arasındaki süreçte ortaya çıkan yeni durumla ilgili de kısaca bilgi vermek istiyorum, fakat bundan önce, biz SGDD olarak Ankara’da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği adına Suriye dışından gelen kişilerin kayıt işlemlerini yapmaktayız. Yani Irak, İran, Afganistan, Somali, Sudan gibi ülkelerden gelip Türkiye’ye uluslararası koruma talebinde bulunan kişiler Ankara’da Birleşmiş Milletler adına tarafımızca kayıt ediliyor. Bu vesileyle komisyonu en azından bir yarım saatliğine ofisimizde görmekten mutluluk duyarız. Ve orada Türkiye’ye sığınma talebiyle gelmiş olan kişilerle görüşme imkânınız da olabilir, bu aslında konuya bir giriş olması mahiyetinde de oldukça iyi bir fırsat olur diye düşünüyorum. Oran sitesinde yerimiz bulunmakta ve her gün Türkiye’ye yeni gelen kişiler kayıt altına alınıyor. O süreci de görmek, onlarla görüşmek bakımından da oldukça faydalı bir ziyaret olur diye düşünmekteyiz.

Derneğimiz 1995 yılında kuruldu, özellikle 1991 yılında Körfez krizi ardından Türkiye’ye yarım milyon kadar kişinin gelmesi neticesinde ortaya çıkan boşluk ve karşılaşılan sıkıntılardan hareketle, bir grup akademisyenin ve Birleşmiş Milletlerin de desteğiyle kurulmuş bir sivil toplum kuruluşuyuz. Özellikle “sığınmacı” kelimesini de ilk kullanan sivil toplum kuruluşuyuz ve o zamandan beri de çalışmalarımız yaygın bir şekilde devam ediyor. Şu anda 41 şehirde toplamda 45 ofisimiz var ve 800’ü aşkın bir çalışan grubumuz bulunmakta. Sosyal çalışmacılarımız, dosya çalışanlarımız, psikologlarımız, sağlık görevlilerimiz, avukatlarımız ve tercümanlarımız eşliğinde sığınmacı ve mültecilere yönelik çeşitli projeler yürütmekteyiz.

Yansıda gördüğünüz mavi bölgelerde ofislerimiz bulunmakta. Son dönemde özellikle düzensiz göç nedeniyle Kırklareli, Edirne, Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Aydın, Muğla bölgelerinde de faaliyetlerimiz artarak devam etmekte. Hem gözlem yapmaktayız hem psikososyal destek vermekteyiz hem de insani yardım kapsamında özellikle Sahil Güvenlik, Jandarma, geri gönderme merkezleri gibi kurumlarla da iletişim hâlinde. Özellikle kurtarma operasyonlarına da destek vermekteyiz. Aynı zamanda, Suriyelilere yönelik “çok yönlü destek merkezi” dediğimiz birden fazla hizmetin bir araya toplanmış olduğu merkezlerimiz bulunmakta. Örneğin Gaziantep’te 3 merkezimiz var, muhtemelen 23 Nisanda UNICEF’le beraber yeni açacağımız çocuk koruma ve destek merkezimize Almanya Başbakanı Sayın Merkel de katılacağını biraz önce arkadaşlarımız haber verdi. Ziyaretleriniz esnasında sizleri de ağırlamaktan mutlu olacağımızı söylemek isteriz. Dolayısıyla, kapsamlı bir şekilde faaliyetlerimiz devam ediyor. Projelerimiz Suriyeli olmayan kişiler için de bulunmakta. Psikososyal destek projeleri yürütüyoruz, Kent Mültecileri Koruma Programı’mız var, aynı zamanda mobil ekiplerimiz 81 ilde hassas durumda olan, risk altında olabilecek olan sığınmacı ve mültecilerin ihtiyaçlarını, durumlarını tespit etmekte. Bahsettiğim gibi, çok yönlü destek merkezlerimiz var. Burada psikososyal danışmanlık, hukuki danışmanlık, insani yardım, sağlık danışmanlığı, bunların yanında da Türkçe, İngilizce, Arapça,

resim, müzik ve mesleki eēitim türünden aktivitelerimiz de devam ediyor. Aynı zamanda acil müdahale programımız var. Urfa, Adana, İzmir, İstanbul, Bodrum ve Edirne şehirlerinde büyük depolarımız var. Burada hijyen paketleri, gıda yardımları, gıda dışı yardımlar yapılmaktadır. Yine, UNICEF’le  ocuk koruma ve destek merkezleri açıyoruz, aynı zamanda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’yla da kadın ve kız çocukları için güvenli alan projelerimiz de şu anda başlamakta. Temel faaliyetlerimiz, bizim “protection” diye ifade ettiēimiz koruma faaliyetleri çerçevesinde oluşmakta. Burada hak ve hizmetlere erişim süreçlerinde kendilerine destek olmak en temel amacımız. Aynı zamanda, konunun toplum içerisindeki bilinirliēini artırmak maksatlı tematik konferanslar da düzenliyoruz. Yani, çalışmayla ilgili, eēitimle ilgili çeşitli konferanslar, toplantılar, akademik çalışmalar ve raporlar da hazırlamaktayız. Yine, Türkiye’de bulundukları süre içerisindeki uyumlarını kolaylaştırmak amaçlı barış ve sanat merkezleri a maktayız. Toplumsal hayata entegrasyonu kolaylaştırmak ve Türkiye’de bulundukları süreyi anlamlı bir şekilde deēerlendirmeleri için çeşitli aktiviteler yürütmekteyiz. Bununla birlikte, özellikle sınır bölgelerindeki ofislerimizde Türkiye’ye girişlerle ilgili çeşitli analiz çalışmaları yürütmekteyiz. Bahsettiēim gibi, Suriyeliler ve Suriyeli dışındaki gruplarla beraber çalışmaktayız. Tabii, konu Suriye olduēu için oldukça gündemde olan bir konu fakat Suriyeli dışında da 300 bine yakın başka ülkelerden gelen sığınmacı ve mülteciler bulunmakta. şu anda yeni gelen kişilerin yaklaşık yüzde 65’ini Afganlar oluştırmakta ve ardından Iraklılar da geliyor. Bu istatistikleri biraz sonra paylařacaēım.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliēinin uygulama ortaēıyız, onun dışında; UNICEF, UNFPA ve GIZ yani Alman Kalkınma Enstit s yle de şu anda yeni projelerle ilgili faaliyetlerimiz devam etmekte.

Bildiēiniz gibi, Suriyeliler 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 91’inci maddesine göre Geçici Koruma Y netmeliēi kapsamında kendilerine ilişkin çalışmalar, işlemler devam etmekte ve bunun yanında bireysel başvurusu olan Iraklılar, İranlılar ve Afganlar da bulunmakta. Suriyeliler ve Suriyeli olmayanları dolayısıyla prosedürler bakımından 2’ye ayırmış durumdayız. Türkiye’deki Suriyeli mültecilerle ilgili G   İdaresinin iki gün önce yayımlamış olduēu yeni istatistikler bulunmakta. 7 Nisan tarihine göre şu anda 2 milyon 749 bin 410 kayıtlı Suriyeli Türkiye’de bulunmakta. Bu en güncel rakamdır ve yansıda da g rd ē n z gibi ilk 10 ili sıraladık. Urfa başta geliyor ve ardından İstanbul, Hatay, Gaziantep, Adana, Mersin, Kilis, Mardin, Bursa ve İzmir. Son dönemde özellikle g neydoēu bölgelerinden batıya doēru bir yöneliş de bulunmakta. Burada maalesef ki uluslararası organizasyonlar, STK’lar genelde g neydoēu bölgesindeki mültecilere yoēunlařmıř olsalar da  rneēin Bursa’da herhangi bir faaliyet olmamasına raēmen 100 bin civarında kayıtlı Suriyeli bulunmakta. Yani, Suriyeliler içerisinde de aslında doēudan batıya doēru bir yöneliş bulunmakta. Konya, Kayseri gibi şehirlerde de ciddi anlamda Suriyeli nüfusu artmış bulunmakta.

BAşKAN – O zaman bir Bursa ziyareti yapmak gerekiyor, mesela, ne yapıyorlar, ne yiyip içiyorlar, nerede kalıyorlar diye.

RUH  ERSOY (Osmaniye) – En fazla Bursa’da mı gözüküyor?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIşMA DERNEēİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAH M VURGUN KAVLAK – Yani, Bursa’da 100 bin.

BAşKAN – Yani, en tepede Adana var, Bursa var, Mersin var, İzmir var.

RUH  ERSOY (Osmaniye) – Genelde alēı Kilis, Gaziantep’e yoēunlařtıēı için.

BAşKAN – Mesela, Bursa 100 bin, çok yüksek bir rakam; İzmir 100 bin.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIşMA DERNEēİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAH M VURGUN KAVLAK – Tam liste var, tam listeyi de paylaşabiliriz.

Yani, ciddi anlamda batıya doğru da -yani mültecilerin arasında da- bir iç göç durumu söz konusu diyebiliriz. Özellikle, örneğin, Kilis'te Türk vatandaşı sayısı 96 bin civarında, Suriyeli sayısı 129 bin civarında. Gerek iş piyasasına erişim gerekse bazı toplumsal koşulların değişmesi neticesinde mülteciler de doğudan batıya doğru bir gidiş hâlinde diyebiliriz, tam listeyi de paylaşabiliriz. Suriyeliler hemen hemen 81 ilin çoğuna yerleşmiş durumdalar. Barınma merkezleri içinde ve dışında kalan Suriyeliler olarak oranladığımızda, toplam sayıda sadece yüzde 10'u kamplarda kalıyor ve yüzde 90'ı kentlerde kalıyor. Dolayısıyla, kamplar daha çok AFAD'ın sorumluluğu altında olduğu için ve sınırı belli bir alanda, hizmetlerin sunumu daha sistemli olduğu için bizler de sivil toplum kuruluşları olarak daha çok kentlerde yaşayan mültecilere yönelmiş durumdayız. Yani hizmetlerimizi kentlerde yaşayan mültecilere yönelik artırmaktayız. Dolayısıyla, bu çok önemli. Yani, toplam nüfusun sadece yüzde 10'u kamplarda, yüzde 90'ı kentlerde kalmaktalar. 2,5 milyon civarında kentlerde, şehir merkezlerinde yaşayan mülteciler var. Bu çerçevede, Ankara'da da özellikle Mamak ve Altındağ bölgelerinde 60 bin civarında Suriyeli olduğunu da belirtiyim. Aynı şekilde, Ankara'da da 2 merkez kuruyoruz şu anda biri Mamak, biri Altındağ bölgesinde olmak üzere. Belki daha sonra da oraları ziyaret etmek isteyebilirsiniz mültecilerle bire bir görüşmek için.

Bizim aslında bu yıl hem Türkiye'deki uluslararası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının, Göç İdaresinin ve devletin de, Hükûmetin de en önemli konularından biri eğitim konusu. Şu anda Türkiye'de 856 bin 262 okul çağında olan çocuk bulunmakta. Bunların 75 bini Türk okullarında, 80 bini kamp içerisindeki geçici eğitim merkezlerinde bulunuyor. Aynı zamanda, Suriyelilerin kendi açmış oldukları okullar da var. Fakat burada sıkıntı özellikle 500 bin civarında okullaştırılamayan bir Suriyeli çocuk grubu var. O yüzden, eğitim konusu bu yıl en öncelikli konulardan biri. Yani, okullaşamayan Suriyeli nüfus Suriye'ye geri dönse de, Türkiye'de kalmaya karar verseler de ya da Avrupa'ya gitmiş olsalar da kayıp bir neslin ortaya çıkacak olması aslında aşikâr bir durum ve dolayısıyla, okullaşma ne kadar artarsa kayıp nesille bu anlamda bir mücadele durumu ortaya çıkabilir. 200'den fazla devlet okulunda ikili eğitim yapılmakta; sabah Türk vatandaşları, öğleden sonra da Suriyeliler okullara gitmekte. Fakat şu anda en büyük sorun okul yetersizliği, okul kapasitelerinin yetmiyor olması yani fiziki yetersizlik diyebiliriz. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı da kendisine bir hedef koymuş durumda yıl sonuna kadar bu okullaşma sayısının artırılmasıyla ilgili. Aynı zamanda, UNICEF ve diğer uluslararası kuruluşlarda prefabrik olsun, normal yapı olsun okul sayısının artırılması üzerine çalışıyor. UNICEF aynı şekilde, Suriyelilerin gittiği okullarda çalışan öğretmenlere maddi destek veriyor fakat hem öğretmen yetersizliği hem de okul yetersizliği durumu bulunmakta. Tabii, 850 bin kadar çocuğun olması, 3 milyona yakın kişinin olması bu tarz sorunların kolay çözülememesine de sebep olmakta.

Çalışma izni... Suriyelilere ilişkin yeni bir yönetmelik çıktı çok yakın bir zamanda. Şu anda Suriyeli çalıştırmak isteyen kişiler için yüzde 10 barajı bulunmakta. Yani 10 Türk vatandaşı çalışanın olduğu yerde 1 Suriyeli çalıştırılabilir. Bunun da kanunda çeşitli koşulları belirlenmiş durumda. Aynı zamanda, mevsimlik işçi statüsünde çalışmak isteyen Suriyeliler var ise valiliklerin oluru ile geçici, dönemsel işlerde uzun prosedürlere takılmadan çalışabilme hakkına sahipler. Burada tabii, önemli olan işverenlerin bilgilendirilmesi, prosedürlerin daha da kolaylaştırılması fakat Suriyelilerle ilgili bu yüzde 10 barajı var ama Suriyeliler dışındaki yabancılarla ilgili Afganlar, Iraklı ve diğer uyruklular ilgili çalışma izni genel hükümlere tabii. Yani bir İngiliz, bir Alman nasıl çalışma izni alıyorsa bir Afgan ya da bir Iraklı da aynı prosedürleri uygulamak durumunda. Tabii, bu çerçevesinde bu kolaylaştırma durumunun diğer uyruklular için de yapılabileceği öngörülebilir. Tabii, gelen kişilerin arasında ciddi yetenekli, becerikli kişiler de var. Yani daha önceden Nobel Matematik Ödülü'nü almış kişi Iraklıydı ve Türkiye'de bulunmaktaydı, başka bir ülkeye gittikten sonra tabii, bu yetenekler değerlendirilebiliyor ve biz her zaman "Einstein da bir mülteciydi." sloganını kullanıyoruz Birleşmiş Milletlerle beraber. Yani mülteciler yalnızca bohçalarını toplayıp gelmiyorlar; bilgi, birikim ve deneyimleriyle birlikte geliyor.

BAŞKAN – Turkuaz kart sistemi önümüzdeki iki ay içerisinde Meclis gündemine gelecek olan taslaklar arasında, Hükümet programı arasında. İşte, o turkuaz kartla, dediğiniz gibi, birikimi olanlar hem entelektüel birikimi veya ekonomik birikimi olanlar veya sporcular açısından bir düzenleme. Aslında hukuki karşılığı, uzun dönemli çalışma izni Turkuaz Kart.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – “Green Card”ın Türk modeli.

BAŞKAN – Birazcık daha çalışma iznine çevrilmiş kısmı. Turkuaz kart alanlar herhangi bir prosedüre takılmadan Türkiye’de uzun dönemli çalışma izni almış olacaklar. Bununla ilgili bir şey geliyor.

AYHAN BİLGİN (Kars) - Ben izin istiyorum, bizim grup toplantısı var.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sağ olun.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Suriyeli mültecilerin karşılaştıkları sorunlar, ilaç alımında zaman zaman sıkıntılarla karşılaşılabilir. Burada tabii eczanelerin belirli bir sistemi var, bir eczaneye sürekli çalışma mümkün olmuyor ve o koordinasyonda karşılaşılan sıkıntılar var.

Evde bakım, sığınmaevi gibi özellikle kadın mültecilerden bahsedilmişti. Bu konuyla ilgili sıkıntılarla karşılaşıyoruz.

Tabii, dil engeli en büyük problem. Suriyeli mültecileri misafir eden Ürdün, Lübnan gibi ülkelerle karşılaştırdığımızda Türkiye’de en temel sorun dil bariyeri. Yani sağlık hizmetleri her ne kadar ücretsiz olsa da doktora kendisini ifade edemedikten sonra hizmetin kalitesi biraz aksayabiliyor. Dolayısıyla, tercüman eksikliği hemen hemen her devlet kurumunda, devletin vermiş olduğu hizmetlerde sıkıntılı bir durum oluşturabiliyor. Özellikle il sağlık müdürlükleri, Millî Eğitim, valilikler ciddi tercüman sıkıntısı yaşıyor. Belki önümüzdeki süreçte devlet kurumlarında tercümanlık kadrolarının olması da gerekecek gibi çünkü Suriye konusu kısa sürede çözülebilecek bir konu gibi gözüküyor.

Tabii, okullaşma oranı, 500 bin den fazla çocuğun okula gitmediğine yeniden vurgu yapmak isteriz. Çocuk işçiler konusu önümüzdeki yıllarda bizi yeniden bekleyen konulardan biri. Aile fertleri, anne, baba iş bulamadığı zaman çocuk bir şekilde gelir kaynağı yaratmak amacıyla dışarıya gönderilebiliyor.

Barınmayla ilgili özellikle güneydoğuda yüksek bir yoğunluk olduğu için ev bulamama sorunu olmaya başladı. Bir de tabii Türk vatandaşlarının tercih etmediği evlerde kalmak durumunda kalan da, yani güvensiz noktalarda kalmak durumunda olan mülteciler de var. Tabii, kamplar normalde geçici bir çözüm üretmek amacıyla kurulmuş yerlerdir, krizin beşinci yılı bittikten sonra her ne kadar kamplardaki koşullar çok iyi olsa da aile yapısı nedeniyle kamplardan kentlere doğru bir yöneliş durumu da söz konusu olmaya başladı.

Yerel halkla yaşanan bireysel anlaşmazlıklar, tabii, nüfusun yoğunluğundan kaynaklı olabiliyor ama yine de Avrupa’yla karşılaştırdığımızda Türkiye’de henüz sistemli bir ayrımcılık ya da yabancı düşmanlığı olduğunu söyleyemeyiz. Yani Avrupa bile gerçekten bu durumun hâlâ neden Türkiye’de gerçekleşmediğine ilişkin şaşırırmaktalar. Elbette ki spesifik olaylar olabiliyor. Bununla beraber, birçok anlaşmazlık ya da suç durumu Suriyelilerin kendi arasında olabiliyor. Yani örneğin Gaziantep’te yüzde 17 gibi bir adli vaka durumları varken Suriyelilerin karıştıkları yüzde 3 civarında. Yani bunun çok ciddi bir suça karışma durumu olduğundan söz edemeyiz, olan vakalar da Suriyelilerin kendi aralarındaki anlaşmazlıktan kaynaklanabiliyor.

Şu anda kayıt sürelerinin gecikmesiyle ilgili bir sıkıntı var. Tabii Göç İdaresinin kurulduğu dönemdeki yapısı 3 milyon, artı, Suriyeli dışındaki kişilerle beraber neredeyse 3,5 milyonluk bir nüfusun iş ve işlemlerini organize etmek amaçlı planlanmış bir durum değildi. Göç İdaresinin kapasitesinin

artırılması gerekiyor ve bir geçiş dönemi durumu söz konusu. Tabii, burada personelin azlığı yani 3 milyon kişiyle 3 bin Göç İdaresi personeli ilgileniyor. Bununla beraber geri kabul anlaşması süreci de devreye girdi. Dolayısıyla, kayıt olmada gecikmeler yaşandığı zaman yabancı kimlik numarası alamıyor kişiler; yabancı kimlik numarası alamadığında da sağlık, eğitim ve benzeri hizmetlere erişimde sıkıntılar yaşıyor. Dolayısıyla, 2 milyon 749 bin kişinin dışında kayıt bekleyen başka Suriyeliler de olduğunu belirtmekte fayda var.

Suriyeli olmayanlarla ilgili -yansıda gördüğünüz gibi- bu istatistikler birebir bizim kaydettiğimiz Birleşmiş Milletler istatistikleridir. Gördüğünüz gibi, 2013 yılında toplam 36 bin Suriyeli dışında Türkiye'ye yeni gelen var iken, 2014'te bu 2 katından fazla bir rakama çıktı ve 2015 yılında da 133 bin kişi kaydettik. Yani Suriye krizi sadece Suriyelileri etkilemedi aynı zamanda Suriye'de bulunan Iraklıları da etkiledi ve yine Irak içerisindeki karışıklıklardan ötürü ciddi bir anlamda Iraklı nüfusunda da artış olduğunu yansıda görebiliriz. Fakat burada asıl önemli bir artış Afganlılar. İran yaklaşık otuz yıldır 2 milyon civarında bir Afgan nüfusunu barındırmaktaydı. Özellikle Avrupa'nın ve Merkel'in açıklamaları neticesinde hem Asya'da hem Orta Doğu'da ciddi bir hareketlilik başladı. İran'daki Afganlılar Türkiye'ye doğru gelmeye başladı Avrupa'ya geçmek üzere ve şu anda her gün yeni gelenler arasından yüzde 65-70'i Afganlılar ardından Iraklılar oluşturmakta. Yani konuya sadece Suriyeliler gözüyle değil diğer uyruklular bakımından da bakmanın önemli olduğunu düşünüyoruz.

Bir sonraki yansıda da yine tabloda açıklamaya çalıştık. Kırmızı olan, Afganlılar ve özellikle 2014-2015 arasında keskin bir artış oldu. "Kollarını açmış bizi bekleyen bir Avrupa var." düşüncesiyle sadece İran'daki Afganlılar değil Afganistan'dan gelenler, Sri Lanka, Bangladeş, Pakistan gibi Asya ülkelerinden de Avrupa'ya geçmek üzere Türkiye'ye doğru bir yöneliş durumu söz konusu oldu. Tabii Türkiye'de 85 farklı ülkeden gelen yaklaşık 200 farklı etnik gruba mensup sığınmacı ve mülteci bulunmakta. Yansıda da Birleşmiş Milletler rakamlarına göre ilk 4 sayıyı görebilirsiniz, şu anda 265.494 Suriyeli dışında uluslararası koruma başvuru süreci devam eden kişi bulunmakta, bunun 122 bini Iraklı, 103 bini de Afgan.

BAŞKAN – Peki hepsi Türkiye'de duruyor mu bunların hâlâ?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani bir kesim, özellikle Afganlılar Avrupa'ya kaçtılar. Yani Iraklılar ve İranlılar biraz daha Türkiye'deki prosedürü beklemekteler ama şu anda...

BAŞKAN – Son beş yıldır Avrupa'ya ve dünyaya yerleştirdiğiniz şarklı mülteci sığınmacı sayısı ne kadar?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani Birleşmiş Milletlerin bu yıl için kotası Amerika, Avusturalya, Kanada gibi ülkeler de dâhil toplam 20 bin Türkiye'den üçüncü ülkeye yerleştirme yoluyla aldıkları. Tabii, gelenler ve gidenler birbirini karşılamıyor.

BAŞKAN – Geçen yıl kaç kişi yerleştirildi?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Geçen yıl tahminimce 10 bin civarındadır.

BAŞKAN – Kaç kişi geldi Türkiye'ye tahminen?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Gelen sayı, yani bizim kaydettiğimiz 133 bin, Suriyelilerle beraber 1 milyon yeni gelen olmuştur. Burada, biz Suriyeli dışındakilere "geleneksel dosyalar" diyoruz, Suriyeliler gelmeden önce Türkiye'de ikamet etmekteydiler. Bu kişiler yabancı kimlik numarası aldıktan sonra genel sağlık sigortası kapsamında sağlık hizmetlerine ücretsiz erişebiliyorlar. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün belirlemiş olduğu 62 şehir bulunmakta Türkiye'de. Biz bu

şehirlere “uydu şehir” diyoruz. Yine, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün belirlemiş olduğu şehir listeleri doğrultusunda kayıtlarını biz yaptıktan sonra bu 62 şehirden birine yönlendiriyoruz ve orada il göç idaresi müdürlükleri tarafından kayıt işlemleri yapıp kendilerine uluslararası başvuru sahibi kimlik kartı düzenlenmekte. Suriyeli dışındaki kişiler bulundukları illerden çıkmaları gerektiğinde yol izni almak zorunda ve haftanın belirli günlerinde imzaya gidip orada bulunduklarını belirtmeleri gerekiyor. Bir süre sonra bu, Suriyeliler için de muhtemelen böyle olacak yani Suriyeliler de bulundukları ilde kaldıkları sürece belirli zamanlarda imza yükümlüğü olacak ve bulundukları şehirden dışarı çıkmak istediklerinde yol izni almak durumunda kalacaklar. Bu aslında Suriyeli dışındaki kişiler için uygulanan bir durum, prosedür; aynıysa Suriyeliler için de uygulanacak diye tahmin ediyoruz yakın zamanda.

Tabii, burada, son dönemde karşılaştığımız sıkıntılardan biri, sigorta primi ödemek durumunda kalacak Suriyeli dışındaki kişiler genel sağlık sigortasından yararlanmak için. Bu, yakın dönemde uygulanmaya başladı. Yani Suriyeli dışındakilerin Iraklı, İran, Afgan mültecilerin bir tespit yapıldıktan sonra kendi primlerini ödemeleri gibi bir durum söz konusu, bu biraz mağduriyetlere yol açabilecek bir durum gibi.

BAŞKAN – Şu anda primlerini devlet ödüyor.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Şu anda devlet ödüyor.

BAŞKAN – Ama ekonomik durumu iyiye kendisi ödeyecek.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Ekonomik durumun tespiti süreci...

BAŞKAN – Tabii, yani o, Türk vatandaşlarının üzerinde bir hak verme şansımız yok, kanunda da var biliyorsunuz. Yani oradaki olan şu: SGK primlerini şu anda Türkiye ödüyor ama yavaş yavaş gelir tespitleri yapılmaya başlandı, bunlar Türkiye’de yaşadığı sürece ekonomik durumu iyiye Türk vatandaşlarına hangi mükellefiyetler varsa onlara da olacak. Söylemek istediğiniz o, değil mi?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Evet.

İşte, tespitin etkili bir şekilde yapılması...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Niye gittiler o zaman?

BAŞKAN – Yok, Türkiye’de kalanları biz uydu illere yerleştiriyoruz, yerleştirdikten sonra otomatik olarak hiçbir şeye bakmadan Göç İdaresi primlerini SGK’ya yatırıyor, sağlık hizmetlerinden faydalıyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bütün bunların hepsini biz karşılıyorz yani.

BAŞKAN – Tabii karşılıyorz. Ancak yerleştiler, yerleştikten sonra onlara çalışma izni var vesaire. Bakıyorsunuz çalışmaya başlıyorlar ya da kendilerine ait iş kuruyorlar. Bu durumda diyoruz ki: “Biz sizin priminizi yatırmayız. Siz artık kazanıyorsunuz, bundan sonra kendi priminizi yatırsın.” İbrahim Bey’in dediği şu: “Bunların primlerinin tamamını Türkiye yatırsın.”

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yok, öyleydi, şu anda tespit sıkıntı olabiliyor yani normalde gelir tespiti yapılması gerekiyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – O zaman geliriyle primi arasındaki orantıya bakarak vatandaş iş yapmaktan kaçınarak buraya ya da kayıt dışı çalışmaya dair...

BAŞKAN – Sayın Vekilim, o değil aslında. Biz hani Türk vatandaşları fakir de olsa bir gelir tespiti yaptırıyoruz. Bakıyoruz (A) grubundaysa diyoruz ki: Primin tamamını devlet yatırsın yani Yeşil Kart kavramı. (B)’deyse yüzde 10’unu yatırsın, biraz geliri var diyoruz, çok iyiye tamamını yatırsın diyoruz ya; aynı sistemi mültecilere ve sığınmacılara da uygulamaya başlıyor Türkiye çünkü Türk vatandaşlarının üzerinde bir hak sağlama durumumuz olmaz onlara. Türk vatandaşlarına ne uyguluyorsak, Türk vatandaşlarından o gelir durumundakiler ne kadar prim yatırıyorsa veya yatırmıyorsa bu kişiler sığınmacıysa o kadar yatıracaklar. Yani tersine şey olur, kanunda da var, “Yabancılar tanınan haklar Türk vatandaşlarına tanınan hakların üzerine geçemez.” Şu anda geçiyor gözüküyor çünkü otomatik olarak onların primlerini yatırıyoruz.

SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Şu an prim alınmıyor, otomatikman İçişleri Bakanlığı tarafından primleri karşılanıyor ve sağlık imkânlarından yararlanabiliyorlar. Şimdi yavaş yavaş bu gelir tespiti süreci başladı. Burada da kronik rahatsızlığı ve acil yardım gereken kişilerde bu gelir tespitinin sonucunun beklenmesi sürecinde birtakım mağduriyetler olduğunu arkadaşlar özellikle belirtti ama sağlık Türkiye’de en büyük sorundu bundan üç sene öncesine kadar, şu anda... Hatta bu konu çözülmeye çalışılırken de ciddi tartışma konuları olmuştu yani sadece sağlık sebeplerinden ötürü kendi ülkesinden gelip sığınma talebinde bulunup muayene olup geri dönmek isteyenler de olabilir diye konuşulmuştur.

BAŞKAN – Veremliler, tüberkülozluların tamamı Türkiye’ye dönmek istiyorlar.

SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani şu anda tabii, sağlıkla ilgili ilaç temini ve medikal ekipmanda yani protez ve türevlerinde sıkıntılar yaşanıyor ama eğitim daha ön planda bir sorun olarak.

BAŞKAN – Ama kanundan sonra bir standart gelmeye başladı.

SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Kanundan sonra evet yani kanun birçok Avrupa ülkesinden daha üst standartlarda çeşitli haklara ve hizmetlere eşimde belirli bir noktaya getirdi. Fakat tabii, kimse 3 milyon kişinin Türkiye’ye geleceğini düşünmemektedir. O yüzden, yani ciddi bir nüfusla karşı karşıya kalındı. Şu anda mülteciler arasından yükseköğretime kayıt olmak isteyen kişilerden harç alınması bir sıkıntı olarak gözüküyor. Yani üniversiteye gitmek isteyen kişiler oluyor fakat ekonomik durumu nedeniyle kayıt yaptıramıyorlar.

Düzensiz göç aslında son dönemin önemli konularından biri. 2014 yılında 216 bin kişi Avrupa’ya geçmişken 2015 yılında 1 milyon 8 bin kişi geçti ve bu kişilerin hemen hemen yarısı, yüzde 49’u Suriyeli, yüzde 21’i Afgan, yüzde 9’u Iraklı ve diğer gruplar. Özellikle Eritre, Fas, Tunus gibi ülkelere gelenler İtalya’yı kullandı ve diğer Suriye, Afganistan, Irak içinse Türkiye önemli bir geçiş güzergâhı oldu. Fakat Suriyelilerin dışında özellikle Afganların ciddi bir oranı oluşturduğunu yeniden vurgulamak isteriz.

BAŞKAN – Peki, en son Pakistan’la yaptığımız Geri Gönderme Anlaşması’nın Türkiye’ye faydası olacak mı?

SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Biraz sonra ondan bahsedeceğim. 2015 yılında Avrupa’ya giren 1 milyon 8 bin 616 kişinin 851 bini Yunanistan’dan Avrupa’ya giriş yaptı ve 153 bini de İtalya’dan. Dolayısıyla, komşumuz Yunanistan yükün en büyüğünü paylaştı diyebiliriz. Bu yıl yani ilk dört ay içerisinde de 173 bin kişi Avrupa’ya geçiş yaptı. Bu 173 bin kişinin 153 bini de yine Yunanistan’dan Avrupa’ya geçiş yaptı. Dolayısıyla, Türkiye üzerinden, geçtiğimiz dört ay içerisinde 150 bin civarında kişinin geçtiğini söylemek mümkün.

Yine, Yunanistan için, 476 bin Suriyeli, ardından 204 bin Afgan mülteciler oluşturmakta. Yunanistan'a geçen 800 bin kişinin 500 bini Midilli Adası'ndan Yunanistan'a geçti. Yine, gördüğünüz gibi Sakız, Sisam, Kos adaları da 50 binden fazla geçişin olduğu yerler ve özellikle jandarma ve sahil güvenlik ekipleri ciddi sıkıntılar yaşadılar, hepsi çok trajik olaylara maruz kaldılar. Yani Yunanistan ziyaretiniz eğer olursa ki Midilli Adası bunun için önemli yerlerden biri... İlk dört aya baktığımızda şu anda ciddi bir düşüş var, geçen yılın ilk dört ayı ile bu yılın ilk dört ayı. Tabii, Avrupa Birliğiyle müzakere sürecinde Türkiye de önlemleri biraz artırmış durumda ama yine Suriyeli, Afgan ve Iraklılar ilk sıraları oluşturmakta.

Geri Kabul Anlaşması'na gelirsek son olarak, bildiğiniz gibi, aslında uluslararası camia, Birleşmiş Milletler, insan hakları örgütleri Geri Kabul Anlaşması'nı çok uygun bulmamaktalar. Şu ana kadar Geri Kabul Anlaşması 2 defa gerçekleşti.

BAŞKAN – “Geri kabul” mü, daha doğrusu “mutabakat” mı? Geri Kabul Anlaşması ayrı, mutabakat ayrı. Şeyin uygun bulmadığı mutabakat aslında.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Siz de bahsettiniz.

BAŞKAN – Evet, onlar birbirinden farklı şeyler. Yani Geri Kabul 10'uncu anlaşmamız bizim, zaten yapıyoruz, Avrupa Birliği bunu istiyor, dünya istiyor, bir standart ama en son Suriyelilerin gönderilmesi süreci bir mutabakat aslında.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani, normalde Geri Kabul Anlaşması 2017 yılında uygulanacaktı, daha sonra öne çekildi. 2016 ayı Haziran ayı hedeflenmişti. Sonra bu görüşmeler neticesinde başladı ve şu ana kadar 2 defa oldu. Tabii, Geri Kabul Anlaşması'yla Avrupa bir mesaj vermek istedi. “Eğer düzensiz yollardan bize gelerseniz biz de size geri göndeririz.” Bu mesaj biraz alındı ama hâlâ Afganların gelişi devam etmekte. Şu anda da şöyle bir durum oluştu. Yunanistan tarafına geçen kişiler Yunanistan'da kalacakmışçasına sığınma talebinde bulundukları için bu mutabakat çerçevesinde Yunanistan geri gönderemiyor. Dolayısıyla ilk gün, şu ana kadar 2 defa oldu, 202 kişi gönderildi, bunların çoğu Pakistanlı idi, ikinci gün de 123 kişi gönderildi. Şu ana kadar bu geri kabul süreci 2 defa gerçekleşti. Hatta dün, çarşamba günü de gerçekleşmesi bekleniyordu fakat şu anda Yunanistan tarafı Geri Kabul çerçevesinde gönderecek kişi bulamıyor çünkü giden kişiler sığınma talebinde bulunuyor. Sığınma talebinde bulunmuş olan kişinin de Türkiye'ye geri gönderilmesi, yine uluslararası hukuk çerçevesinde “geri göndermeme” ilkesinin ihlali olarak kabul edilebileceği için mümkün olmuyor.

BAŞKAN – Mutabakat bizim lehimize işliyor yani. Muhalefetin eleştirdiği gibi değil.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Geri Kabul ile gelenler arzuyu mı getiriyorlar yoksa orada olmadığı için mi geri geliyorlar?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Şu ana kadar yansıda da gördüğünüz gibi çoğunluğu Pakistanlı idi. Bu kişiler Dikili'den alındıktan sonra Kırklareli Geri Gönderme Merkezine gönderildiler. Kırklareli'nden de Pakistan'a iade edildiklerini tahmin ediyoruz. Normalde sığınma talebinde bulunan bir kişinin geldiği ülkeye iade edilmemesi gerekir. Dolayısıyla, bu kişilerin ya gönüllü olarak ülkelerine geri dönmeyi kabul etmiş olmaları gerekiyor ya da sığınma talebinde bulunmuş, incelenmiş ve başvurusu mesnetsiz bulunduğu için ekonomik göçmen sınıfında değerlendirilip ülkesine geri gönderilmesi yani sınır dışı edilmesi uygun bulunan kişiler olması gerekiyor. Tabii, bu prosedürün aslında izlenmesi de gerekir yani bir tarama süreci olması gerekir. Kişilerin arasında ülkesine iade edildiğinde risk altında olacak muameleleri görecektir kişilerin olmaması gerekiyor bu kişilerin arasında. Normalde geri gönderme kabul edilir bir şey değil ve uluslararası hukuka göre bir ihlaldir aslında.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Gelen de memnuniyetsiz geliyor o zaman.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Gelenlerin memnun olup olmadığını bilemiyoruz çünkü görüşme fırsatı olmadı.

BAŞKAN – Memnun olma şansları yok çünkü zaten onların hedefi Avrupa’ya geçmek.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Tabii, tabii, yani “Geri gönderileceğime burada ölüyorum.” diyenler de var aralarında ama bir mesaj gitti o tarafa. Tabii, bu çerçevede Avrupa’nın şu gözle bakması lazım: Biz insanları düzenli bir şekilde Avrupa’ya almaz isek insanlar düzensiz yolları tercih ederler. Düzensiz yolları tercih ettiklerinde de hayatlarını denizde kaybetmeleri çok mümkün o yüzden bunun bir düzene sokulması gerekiyor. Dolayısıyla iade karşılığında bir kişinin gönderilmesini kabul ediyor olmaları da Avrupa’nın aslında biraz ilginç çünkü şu anda zaten iade de gerçekleştiremiyorlar yani böyle bir durum.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bunları bize gönderecekler, değil mi?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Önünüzdeki dosyalarda sunumlar var.

Yani geri kabul süreci şu anda biraz kesintili, aralıklı işliyor.

BAŞKAN – Ama bunun sebebi Türkiye değil, Yunan makamları geri gönderecek kişi bulamıyorlar.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ben çok özür dileyerek...

BAŞKAN – Sorulara geçelim isterseniz çünkü vakit de şey oldu. Teşekkür ederiz sunum için.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Zaten son buydu.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Ruhi Bey.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – 95 yılından beri önemli hizmetler üretiyorsunuz. Kuruluşunuzla alakalı misyonunuzu ve sosyal sorumluluğunuzu tetikleyen motivasyon neydi? Bu nasıl bir yapıyla kuruldu ve şu an siz bu dernek bünyesinde mi mesai yapıyorsunuz, dışarıdasınız, burada gönüllü mü çalışıyorsunuz?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Bizim 900 kadar profesyonel çalışanımız var. Bizim işimiz bu. Yani stajyerlerimiz, gönüllülerimiz var ama profesyonel olarak çalışan 900 personelimiz var. Özellikle 1991 Körfez Savaşı ardından Irak’tan 500 bin kadar mülteci geldiğinde o dönemde Türkiye’nin alanını düzenleyen herhangi bir mevzuatı bulunmamaktaydı.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Size bu derneği kim kurdurdu?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Tam onu söyleyeceğim. İlk olarak Türkiye’de alanı düzenleyen 1994 yönetmeliği hazırlanmıştır. Bu yönetmelik de bu toplu nüfus akımlarına ilişkin yapılacak iş ve işlemleri belirlemek maksatlıydı. 1995 yılında da -özellikle o dönemdeki boşluk- bu konuda çalışan, ilgili çalışan hiçbir birim yoktu Türkiye’de.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bu bir profesyonel sektör olarak mı kuruldu? Bir iş adamının ya da...

BAŞKAN – Finansmanınız nereden şu anda?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Finansmanınız nereden? O dönemdeki kuruluş neydi, bugün ne oldu?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Birleşmiş Milletlerin de mülteciler biriminin de tavsiyesiyle hem diğer sivil toplum kuruluşlarının mültecilere ilgi göstermesi hem de bu konuda çalışacak, ilgili çalışacak kuruluşlar olsun, akademisyenler olsun diye her daim böyle bir gaye vardır.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bunun o ayağını Türkiye’de oluşturan bir grup var mıydı, onu merak ediyorum.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Akademisyenler, yani şu anda ODTÜ, Hacettepe ve Boğaziçi gibi üniversitelerdeki en eski çalışan akademisyenler hatta kanunun hazırlık sürecinde de çalışmışlardı. Bir grup akademisyenin “Biz bu konuyla ilgili neler yapabiliriz, araştırmalar yapabiliriz, çalışmalar yapabiliriz?” türünden bir gayreti Birleşmiş Milletlerin de desteği, tavsiyesiyle 1995 yılında kuruldu. Onun ardından Bosna, Kosova, hatta Ahıska Türklerinin gelişi, daha sonra yine Irak’a ikinci müdahale, ardından gelen kişiler ve tabii, son beş yılda çalışmalar daha da artarak devam etti.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkanım, İstanbul’da bir belediyenin desteğiyle Kemal Karpat Hoca’nın da onur konuğu olacağı bir Uluslararası Göç Sempozyumu var. Osmanlı’dan bugüne önemli bir tarihî süreç içerisinde bir perspektif, göç nedir, mültecilik nedir, göç kültürü üzerine, dünya ne durumdadır gibi. Aslında o toplantının, takvim uygun olsa, gelişmeleri takip etme adına, vaktine, trafiğine bir bakalım da, bir entelektüel merak adına da önemlidir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ben katılmaya çalışırım tabii.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Biliyor musunuz o toplantıyı? Arkadaşlar bir bakar mısınız? Bana mail geldi.

BAŞKAN – Bize de gelmiştir büyük bir ihtimalle.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Arkadaşlar bir baksınlar, bizden de sorabilirsiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ben bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Leyla Hanım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Kilis’in, biliyorsunuz, Nobel için bir adaylık başvurusu var. Gördüğüm kadarıyla pek çok da ortaklarınız var. Bir çalışmanız var mı Kilis’in adaylığına destek olma konusunda, bir plan var mı veya haberiniz var mı?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Kilis’in, en başta da dediğim gibi, 97 bin civarında nüfusu var ve 129 bin mülteciyi barındırıyor, Nobel’e aday olarak gösterildi. Bunu biliyoruz. Birleşmiş Milletler birimleri yani Göç Örgütü, UNHCR, onlar da hani bu konudan haberdarlar. Tabii, buna yönelik ne gibi lobi faaliyetleri yapılır, desteklenir, o konuyu çok bilemiyorum yani uluslararası platformda bunun toplu bir şekilde belki desteklenmesi gerekir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Evet yani ortaklarınız oldukça fazla olduğu için, sizden destek bekliyoruz yani sonuçta.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Şu anda Kilis’in durumu daha da kritik bir pozisyona geldi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Çünkü bir STK olarak varsınız yani.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Kilis’te bizim ofisimiz de var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Şu anda sahada STK olarak varsınız ve en

BAŞKAN – Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin Türkiye’de en dikkate aldığı derneksiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Derneksiniz. Ortaklarınıza da bir ilgi çekebilirsiniz. Bu konuda bir farkındalık yaratmanız beklenir açıkçası.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Kilis merkezinde insani yardım malzemeleri dağıtılmak üzere yolda iken arkadaşlar dağıtım yapacakları yere bomba geldi yani Kilis’te de bizim hem mobil ekibimiz hem ofisimiz var. Yani dediğinizi evet dikkate almak lazım.

BAŞKAN – Yönetim kurulunuzdan böyle bir karar bekliyoruz. Bunun desteklenmesi... Çünkü ortada bir insani durum var.

Ben teşekkür ederim.

Siğınmacılarla ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği, ASAM, değil mi?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – İngilizce kısaltması.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Biz de bir iadeiziyaret yapalım arkadaşlara.

BAŞKAN – Tabii, ben de ziyaret etmiştim daha önce, yerinde görmek önemli. Birleşmiş Milletler Türkiye’deki mültecilerin üçüncü ülkelere yerleştirilmesi sürecinin tamamını ASAM üzerinden yapmaktadır, tamamını demeyelim, bir kısmını, yüzde 85’ini, yüzde 15’ini de İnsani Kalkınma Vakfı, İKV.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yok, onlar danışmanlık veriyor.

BAŞKAN – Türkiye’de iki sivil toplumla çalışıyor bu anlamda ama esas olarak ASAM’la çalışıyorlar. ASAM Türkiye’de üçüncü ülkelere yerleştirileceklerle ilgili mülakatları yapıyor, süreçleri kontrol ediyor ve kendilerine yerleştirilme mülakatları için tarih veriyor, ileri tarihler, hangi ülkeye yerleştirilecekse ama bildiğim kadarıyla şimdi çok uzun süreler veriliyor, değil mi? 2020’ye kadar...

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Şöyle, bugün gelen bir Iraklıya mülakat randevusu 2023 yılına...

BAŞKAN – 2023 yılına mülakat randevusu veriliyor, ondan sonra onlar 2023’te mülakata alınıyorlar, sonra uygun...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Nerede bekliyor bu arada?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Türkiye’de bekliyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Mantıklı.

BAŞKAN – Şimdi, bizim eleştirildiğimiz bir konu var ya, “Siz bunları niye mülteci kabul etmiyorsunuz?” Biz onları mülteci kabul etmiyoruz ama şartlı mülteci kabul ediyoruz. Ancak, şunu açık bir şekilde ifade edeyim, artık 6458’den sonra mülteci ile şartlı mülteci arasında hak ve yükümlülükler açısından neredeyse fark yok, tamamı aynı haklara sahipler. Çalışma konusunda biri başvuruyor, diğeri başvurmuyor, onun dışında bir fark yok kanunda da gördüğümüz gibi. Ancak, tabii, üçüncü ülkelere yerleştirme konusunda dünya bu anlamda biraz cimri davranıyor, çok uzun sürelere zaman veriliyor. Bir de açıkça şunu sormak istiyorum: Hakikaten entelektüel düzeyi yüksek, ekonomik düzeyi iyi olanları erken yerleştiriyor musunuz?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Şimdi, tabii, bu yerleştirme prosedürleri tamamen Birleşmiş
Milletlerin takip ettiği...

BAŞKAN – Ama siz de ...

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani biz o sürecin içerisinde değiliz, orada şöyle bir durum var:
Ülkeler kimleri alacaklarını belirleyebiliyorlar. Yani şöyle, diyor ki: “Ben İranlı aile alacağım, Somalili
bekâr erkek almayacağım.”

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – İhtiyacına göre liste oluşturuyor.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Aslında tam olarak öyle değil. Bu bayağı çok sorulan ve bayağı
yaygın bir durum. Şu anda, örneğin, üçüncü ülkeye yerleştirilecek olan kişilerin listesini Göç İdaresi
hazırlıyor, Bakanlık hazırlıyor ama yani Birleşmiş Milletler dosyayı sunar, ondan sonrasını ülkeler
kendileri takip eder. Kendi sağlık tetkikini yapar, güvenlik soruşturmasını yapar, kabul eder ya da etmez
ama bu, ülkelerin inisiyatifine kalmış bir durum ve hani çok da kapsamlı bir kota yok. Yani, Amerika,
Kanada, Avusturalya en çok alan ülkeler, onun dışında, İsveç, Norveç, Finlandiya var Avrupa’da
-Birleşmiş Milletler tarafından üçüncü ülkeye yerleştirilmesi- onun dışındaki ülkeler almıyor.

BAŞKAN – Evet, Suriye konusunda, Suriyelilerin yeniden yerleştirilmesi konusunda mutabakatta
net bir madde var, kimlerin yerleştirileceği konusunda. Etkin, baskın, karar verici Türkiye. Tabii, yine
diğer sivil toplum örgütleriyle beraber çalışacak ama biz onu mutabakata net olarak yazdık, dedik ki:
“Hangi Suriyeliler yerleştirilecek Türkiye karar verecektir.” Bundan önce basına da çıktı, biliyorsunuz,
daha önceki süreçte, Suriyelilerin üçüncü ülkelere yeniden yerleştirilmesi sürecinde bazı ülkeler liste
yapıp Türkiye’ye verdiler, dediler ki: “Biz bunları yerleştirmek istiyoruz, almak istiyoruz, 5 bin kişilik
listeydi ama Türkiye buna itiraz etti. Dedik ki: “Tamam, biz 5 bin kişi yerleştirilmesini kabul ediyoruz
ancak listeyi beraber yapalım.” O beraber yapmadan sonra bu sayı 500’lere kadar düştü. Aslında,
Batılı ülkelerin bu konuda hakikaten şerhleri var ama bu şerhleri insani değil. Aslında öncelikli olan,
dezavantajlı grupların yerleştirilmesi gerek.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ya, orada da bir sosyal Darwinist yaklaşım var.

BAŞKAN – Dezavantajlı grupların yerleştirilmesi gerekir, bu uluslararası hukukta da böyledir.
Yani tamam, dezavantajlı grupları da alıyorlar ama avantajlı gruplar konusunda da seçme haklarını
ellerinde bulundurmamak istiyorlar.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Onu da şöyle temellendiriyorlar, diyorlar ki: “Biz toplumumuza
daha kolay uyum sağlayabilecek kişileri almak isteriz.”

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Biz de isteriz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Bir şey daha sorabilir miyim?

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani, siz kayıtları yapıyorsunuz. Kayıt ettiğiniz kişiler hakkında
hiçbir istatistiki bilgi yok. Yani, verdiğiniz bilgiler bizim bildiğimiz, sahadan bildiğimiz bilgiler. Yani,
biz şu kadar mülteciyi kaydettik, bunun şu kadarı bu eğitimi almış, lise, ortaokul mezunu, bunun bu
kadarı kadın, bu kadarı çocuk, bu kadarı erkek...

BAŞKAN - Var, hepsi var.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Bunlar var.

BAŞKAN – Var, var, hepsi var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Bunlar sunumda yok.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Çok detaya girmiyoruz, dosya bazlı var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Çok detay değil ki aslında yani bir slaytlık bir şeydir yani.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Var, onların hepsi var. Yani, Suriyeli dışındakiler için...

BAŞKAN – Kuruma kapalı bir ziyaret yapabilirsek aslında birçok bilgi de verilebilir. Kişisel bilgiler, vesaireler de var orada.

SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani bir yarım saat bile ayırsanız pazartesi sabah, süreci canlandırmak bakımından çok faydalı olur. Yani, şunu da söyleyeyim: Avrupa Komisyonundan birçok parlamenterler, birçok ülkeden milletvekilleri, birçok bakanlar geldi, biz sizi ağırlamak isteriz asıl. Gerçekten inanılmaz ilgi var. Bugün Hollanda'nın Göç İdaresi Müdürü geliyor saat beşte.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Biz de geliriz. Programa da olursa Başkanım, orada belki kısa bir konuşma da yaparsınız.

BAŞKAN – Bakalım.

Oturumu kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati 13.51

